سۆران مامە حەمە:

پەرستۆ ریشاڵەکریستاڵییەکانی خۆشەویستی و عیشقی نێو ناخی من بوو، شەونخونی و بیرکردنەوەکانم دەریانهێنا

دیمانە: فریاد ئەحمەد

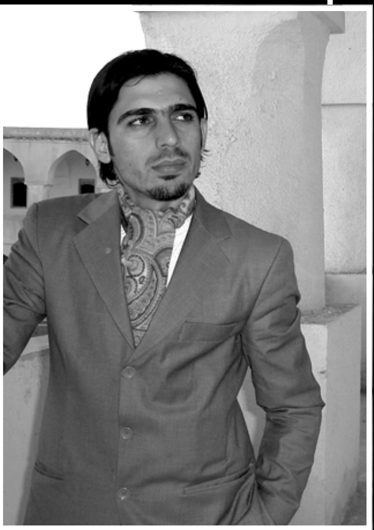

تاریکی ئێوارەیەک هەر لە دوور ڕا دیارە

جێی داخە فیشەک لە وڵاتی ئێمەدا، سەدان دایلۆک و خەونی ڕەنگاوڕەنگی پچڕاندووە، ئێمە نەمانتوانی لە شوێنە بۆگەنەکانماندا گوڵ بچێنین، نەمانتوانی سوتماکی خاکی ماندووی وڵاتەکەمان چیمەن کەین و دڵە تاریک و ئەنگوستەکان ڕۆشن بکەینەوە. ئێمە کاروانێک بووین بەتریفەی مانگ دەڕۆیشتین و ڕوومان لە خۆر، بۆ زەردەیەک دەگەڕاین لەکەل هەڵبێ... کەچی هات و هەیهات... هەیهات نەمانتوانی واز لە ڕاوکردنی پاساری و پەپوولە ئاڵەکانی باخچەکان بهێنین... ئێمە ڕاوچین کۆساران تەی دەکەین...

بگرە پێش لەدایکبوونیشم، کەشێکی نائارام و پڕ لە تراژیدیام هەبووە

ئەو ئێوارەیەی تەواو تاریکی کردبوو بۆ مەرگێک مەرگی ناوادەی سۆران... کەچی سۆران لەمێژبوو بۆنی مەرگ و سامی مەرگی لێ نیشتبوو. لەو دیمانەیەیدا لەگەڵ هەر وشەیەکیدا هەستکردن بە مەرگ و نەگونجانی لەگەڵ بەهای شتەکان مەرگێکی ترە... ئەو شیعرەی کە پێشتر نووسیبووی و دوو سێ ڕۆژ پێش مەرگی ناوادەی بۆی ناردبووین بە بەردەوامی هەستی بە مەرگ کردووە و ناردنیشی وەک ئەوەی کاژی ئەو مۆتەکەیە فڕێ بدا... کە بە بەردەوامی لە ناوەوە و دەرەوەیدا ژیاوە. ئەو دەیزانی مەرگ لە دەماری ملی نزیکە و بەو خەونانەی لەم شیعرە دەڵێ: " مێرووله تێی داوم و دەمخوا مێروولەی گچکە گچکە" . کەواتە ئەو دەیزانی مرۆڤی بچووک... خەونی گەورە دەکوژێ.

سەرنووسیار

*** سۆران مامە حەمە بە کورتی باسێکی خۆت بکە؟**

– سۆران محەمەد، بەسۆران مامەحەمە دەنووسم و بڵاو دەکەمەوە، لە گەڕەکێکی پیس و بۆگەن و داتەپیوی کەرکووکدا بەناوی"لەتیف ئاوا" لەدایکبووم، خانووەکەمان زۆر کۆن و بچووک دەهاتە پێشچاوم، من هەمیشە هەستم بەتارماییەک دەکرد لەوماڵەدا، ئەویش بەهۆی بچووکی ئەو شوێنە و بەرزی دیوارەکانیەوە!، ئێستاش کە دەچمە ئەو ماڵەوە هەمان هەستم بۆ دروست دەبێت، دوای ڕاپەڕین ئاوارەی سلێمانی بووین و لەنێو کەلاوەکانی سەربازگەیەکدا، کە ئێستا "پارکی ئازادی" لەسەر دروستکراوە دەژیاین، پاش ڕووخانی ڕژێمەکەی سەدام گەڕاینەوە کەرکووک، ژیانی من هەر لە منداڵییەوە، بگرە پێش لەدایکبوونیشم، کەشێکی نائارام و پڕ لە تراژیدیام هەبووە، بەهۆی ئەوەی خانەوادەکەمان لە شۆڕش کۆن و نوێیەکانی کوردا بەشدار بوون و بەردەوام تووشی شەڕ و گرتن و کوشتن دەهاتنەوە، زۆربەی جارەکان هێندەی هەستم بەماڵوێرانی و ترس و ناخۆشی کردووە، هەستم بەخۆشگوزەرانی نەکردووە، لەبەرئەوەی خانەوادەکەم منداڵەکانیان وا پەروەردە دەکەن، لە هەر شوێنێک بوون بەسەربەرزی بژین، منیش بەدەر نەبووم لە منداڵەکانی ئەوان، لەم سەردەمەشدا ئەوەی بیەوێت بەسەربەرزی بژێت، باوەڕ ناکەم ژیانێکی خۆشی هەبێت.

دەگێڕنەوە، لە منداڵیمدا زۆر جوان بوومە، زۆربەی کاتەکانی ڕۆژ لە ماڵە دراوسێکانماندا و لە باوەشی کچ و ژنەکانیاندا گەمەیان لەگەڵ دەکرم و زۆریان خۆشویستووم، ئەوەی لە زاکیرەمدا مابێتەوە؛ لە تەمەنێکی بچووکدا هەستم بەشتەکان کردووە، هەستم بەمەترسییەکان و ناشرینی و ئازارەکانی ژیان کردووە، هەستم بەچاکە و خراپە کردووە، ماڵەوەمان زۆرجار لێیان داوم،

داخوازییەکانیان بۆ جێبەجێ نەدەکرم، نەیاندەهێشت بەدووی ئارەزووەکانمەوەبم، پێیان دەوتم "مەکە، ئاقڵبە، بۆ خۆت پیاوبە"، لەنێو دەوروبەرەکەشمدا بەکەسێکی بێدەنگ و فەقیر و" پیاو "ناسرابووم!"ڕەنگە واش نەبوبێتم"، ئەمەش کاریگەری گەورەی لەسەر دنیابینی من بۆ شیعر و باکگراوندی ڕۆشنبیری من دروست کرد، وایلێکردم ببمە خاوەنی خۆم و بتوانم لەسەر پێی خۆم بووەستم، ئەم قۆناغە زۆری ئازار دام، بەڵام زۆریش چێژبەخش بوو، زۆربەی جارەکان چێژ لە ئازار و ناخۆشییەکان دەبینم وەک لە خۆشییەکان، ئەمە بۆ من دنیایەکی دیکەیە. یەکەم شیعری خۆم لەسەر دیواری کەلاوەیەکی ئەو سەربازگەیە نووسی کە ئاماژەم پێدا لەساڵی ١٩٩٩، بەنێوی "شیوەنی میللەت"، سەرەتای دەستپێکردم بەشیعر، پاش خوێندنەوەیەکی زۆی ئەدەبیات هات، ئەدەبیاتی نەتەوەیی و نیشتیمانی، هەربۆیە سەرەتایترین شیعرەکانم نەتەوەیی بوون، وەک لەوەی دڵداری یان هەرشتێکی دیکەبێت، ئەمەش کاریگەری کەشی گەورەبوونی منی بەسەروە بوو، لە ساڵی ٢٠٠٣وە نووسینەکانم بڵاوکردووەتەوە، نەک شیعرەکانم، نووسینەکانم لە"کوردستانی نوێ"دا بڵاودەکردنەوە، پاش هاتنەوەم بۆ کەرکووک، لە ساڵی ٢٠٠٥ شیعرەکانم بڵاوکردنەوە، لەهیچ لەو شتانەی بڵاومکردوونەتەوە پەشیمان نیم، چونکە زۆر بەهەستیارییەوە مامەڵە لەگەڵ ئەو تێکست و دەقانەدا دەکەم کە بڵاومکردوونەتەوە، ئێستا جگە لەوەی لەبواری میدیادا کاردەکەم، بەردەوامم لە نووسین، بەڵام زیاتر لەوەی دەنووسم دەخوێنمەوە.

*** سەرەتای دەست پێکردنت بە کام شاعیر موعجەب بوویت و ئێستا بە کێ ؟ بۆ؟**

– حەزدەکەم وشەی"موعجیب"ت زیاتر ڕوون بکردبایەوە، پێموایە کەسێک سەرەتای نووسینی بێت گەمژەییە"موعجیب"ی شاعیر یان نووسەرێک ببێت، دەبێت ئەو نووسەرە ئەزموون بکەیت، وەک کلیلێک بۆ کردنەوەی زۆر دەرگای شاراوەی ئەدەبیی لای خۆت بەکاریبهێنی، لە قۆناغی خوێندنی سەرەتاییدا و لەنێو ئەو شاعیرانەی تێکستەکانیان بە"سرود"دەکراو، بەزۆر لە قوتابخانە پێیان لەبەر دەکردین گەورەبووم، ئەوکات بەچەند نووسەرێکی وەکو "لەتیف هەڵمەت و شێرکۆ بێکەس و پاشتریش عەبدوڵڵا پەشێو و بەختیارعەلی و دلاوەر قەرەداغی "ئاشنابووم، ئەم شاعیرانە جیاوازبوون لەوانەی پێشتر خوێندبوومنەوە، لە قۆناغێکی دیکەدا کە فێری ئەوەبووم کتێب بکڕم، بەنووسەری دیکە ئاشنابووم، وەکو "جەمال غەمبار و حەمە عومەر عوسمان و ئیسماعیل خورماڵی و چەند کەسێکی دیکە"، کتێبەکانی ئەوانم لەسەر شۆستەکان دەکڕییەوە و هێشتا ڕووی ئەوەم نەبوو بچمە کتێبخانەکانەوەو داوای کتێب بکەم! لێرەوە رەگەزو دیالێکت و ژانرە شیعرییەکانم زیاتر بۆ روونبویەوە، چونکە شیعر لای ئەو شاعیرانە چێژ و هەقیقەت و هەناسەی سوتاوی راستەقینەی مرۆڤێکی جیاوازی تێدایە، دوای خوێندنەوەی ئەم نووسەرانە،

گەڕامەوە بۆ نووسەرە کلاسیکییەکان و نوێخوازانی شیعری کوردی، هاوکاتی ئەوە شیعری وەرگێڕدراوی عەرەبی و فارسی و بیانیم دەخوێندەوە.

*** ئەگەر سەیرێکی ئەو شیعرانە بکەی کە سەرەتا نووسیوتن و بەراوردی شیعرەکانی ئێستای بکەی، سەرەنجام چی بەدی دەکەی؟**

– گۆڕانکارییەکی گەورە بەدی دەکەم، گۆڕانکارییەک ئێجگار گەورە، کە جێی باوەڕی خۆم نییە، گۆڕانکاری لە نووسینەوە وفۆڕم و ستایل و ستاتیکا و زمان و تەکنیک و ئیقاعی شیعری بەدی دەکەم، هەمیشە رابردووی خۆم دەخوێنمەوە، بەردەوام وتومە:نزیکترین شت لە مرۆڤەوە ڕابردوویەتی، ئەگەر ڕابردووی لەبیر کرد، ئەوا هەموو شت لەبیر دەکات، گەڕانەوە بۆ لای نووسینە کۆنەکانم، پێمان دەڵێت، ئەو تێکست و کتێبانەی خوێندوومنەوە سوودی خۆیان گەیاندووە، ئەو گۆڕانە جۆرایەتییەی بەسەر دەقەکانمدا هاتووە مایەی خۆشحاڵیمە.

*** وا هەستەکەم شیعری (پەرستۆ رەنگی چوارەمی سروشت)ت زۆر بەلاوە گرنگە و مەبەستە، بۆچی؟**

– کەس لە"پەرستۆ" تێناگات من نەبێت، ڕەنگە منیش تاکە کەسێکبم لەپەرستۆ تێنەگەم!، "پەرستۆ" و"بێساڵی" بەجەوهەری دەقەکانی خۆم دەزانم، بەو شیعرەوە زۆر هیلاک بووم، پەرستۆ ریشاڵەکریستاڵییەکانی خۆشەویستی و عیشقی نێو ناخی من بوو، شەونخونی و بیرکردنەوەکانم دەریانهێنا، شیعری " پەرستۆ.. ڕەنگی چوارەمی سروشت" پڕە لەتەکنیکی زانستی و هونەر و ئەکادیمی و فەلسەفی، کەچی کەس لێی

لە تەمەنێکی بچووکدا هەستم بەشتەکان کردووە، هەستم بەمەترسییەکان و ناشرینی و ئازارەکانی ژیان کردووە،

یەکەم شیعری خۆم لەسەر دیواری کەلاوەیەکی سەربازگەیەک نووسی

تێناگـات!، کـەس نازانێت بیخـوێنێتـەوە!، "پـەرسـتـۆ"ڕەمـزێکە ڕەنگە بوونـی نەبێت، لەخـەیـاڵێکی تەمومژاوی زیاتر هیچ نەبێت، دواجـار ڕەمزەکانیش هێمای کارەکتـەرێکی خاوەن بوون و واقعین، کە دەسـتنیشـانکردنیـان ئاسـان نییـە، ئەو دەقـە پڕە لە ڕاسـتگۆیی و هـاوڕێیـەتی و کلیک لەسـەر بەشـێکی گەورەی رابردووی پڕ لە یەئسـی عـیـشق لای من و خـوێندنەوەم بـۆی دەکـات، ئەویش لەڕێی دواندنی زاکیرەوە.

*** موخـاتب لە شیعـرەکانی تۆدا کەسـێکی وەهمیـە تۆ دروستی دەکەی؟ یان کـچێکە لە واقیـعدا بوونی هـەیە؟**

– پێشـتـریش ئامـاژەم پێدا، زۆربەی کـارەکـتەری دەقـەشـیـعـرییـەکانم لەوەهـم وەهمـتـرن، بەڵام وەهمیش هـەوڵێکە بۆ دۆزینـەوەی کارەکتـەرێکی ڕاستەقینەی واقیعی، ئیشکردن لەوەهـم و واقیعدا پێکەوە، وەک ئیـشـکردنی شـوانێک لـەکارگـەیەکی فـرۆکـە دروسـتکردندا قـورسـە، ئیـشـکردنی نووسـەرێکی خــاوەن بوون لـەوەهمــدا، هەوڵێکی گــەورەیـە بۆ دۆزینـەوەی خــودی نووســەرو، رزگارکـردنی خـۆی لە وەدەسـتنکەوتنی ئەو شـتـانـەی لەواقـیـعدا دۆڕاندویەتی، ئێمـە لەوەهـمدا ژیانێکی جوانترو دنیـایەکی پاکتـر بەدڵی خـۆمـان وێنا دەکەین، زۆرجـار کـەسـێک کـە تۆ ناوت نا"کـچـێک" کە لـەدەقێکمدا دەورێکی دەدرێتێ، ڕەنگە قـەرەجـێک یان سـواڵکەرێکی "شـەقـامی کۆمـاری"بێت و بەیەکجـار بینینی من لەنێو جـەنگەڵی چاوەکانیدا ونبوبێتم، وای دەبینم کەسی موخـاتیب لای شـاعـیر کـەسـێکە زۆر ئازاری پێوەدەکێـشێ، کەسـێکە بەردەوام چاکسـازی و دەسـتکاری دەکات، چونکە شـیـعـر لای من وەک دنیـای منداڵێک وایە کە بە"مـیکـانۆ"یاری بکـات، هـەمیـشـە لەگۆڕاندایە، شـیعر لای من خـاڵییە لـەدەمامک، دەمامک بەو مـانایەی کە لەشیـعردا درۆ ناکـەم، شـیـعر ئەو بەهەشـتـەیە کە ناتوانم تێیدا لەگەڵ خـۆم ڕاسـتگۆ نەبم، هـەر لەو سـۆنگەیەوە، کەسی مـوخـاتیب لای من ئەوەندەی جوان دەکرێت و ئیش لەسـەر گەورەکردنی دەکرێت، بەهـەمان ڕێژە بچووکی و لاوازییەکەیشی پیشان دەدەم.

*** هیچ کـات کـچێک هـەبووە لە ژیانتـدا شـیـعـری بۆ بنووسـی؟ ئەگـەر هـەبووە لەو شـیـعـرانە پەشیمان نیت کە بۆ ئەوت نووسیـوون؟ چونکە دوای کۆتایی هاتنی پەیوەندی نێوان کوڕ و کچێک زۆر جار شتی ناخۆش بەجێدەمێنێت.**

– بەدڵنیاییـیەوە، زۆرکچ هەبوون شیعرم بۆ نووسین، بەڵام مەرج نییە خـۆشەویست یان دڵدارم بووبن، ئەگـەر بۆ خـۆشـەویسـتیش بڵێی، هـەرێت دەڵێم هـەبووە، بەڕاسـتی یادگـارییـەکی تاڵن ئەو شـیعـرانە، هـەرچەندە لێیان پـەشیـمان نیم، چونکە پەشیـمـان نیم لەو زەمەنـەی تێیدا ژیاوم، ئەوە

بەشێکە لەتەمەنێکی من ناکرێت من حاشای لێبکەم، ئەو شیعرانەی بۆ ئەو کچەم دەنووسی ئێستاش خۆشەویستن لام، شیرینن لەدڵمدا، چونکە کە دەیانخوێنمەوە ئازار دەچێژم، منیش زۆر چێژ لەئازار و خەفەت بەدەست دێنم، بەتایبەت کە ئەو خەمە وەک یادگاری لام گەڵاڵە ببێت، ئەو شیعرانە یادەوەرییەکی ناخۆشن و ڕەنگ و بۆی زەمەنێکیان پێوەیە کە لەدەست دەرچووە، کاریگەری خۆیشیان بەجێ هێلاوە، ئێستا بۆ ماوەی چەند ساڵێک دەبێت هیچ کچێک لەژیانمدا نییەو جارێک بیریشم لێی نەکردۆتەوە، ڕەنگە هەوڵم بۆی دابێت، بەڵام هێشتا دڵم پڕە لەبرین، هێشتا چەرپاکەم خوێنی لێ دەتکێت، ئەگەر ڕاستییەکی دیکەشت پێبڵێم ئەوەیە: ڕەنگە کەسێک نەبێت ئەو بۆ شاییەی ناخم بۆ پڕ بکاتەوە، یاخود لەمن تێبگات، بەڵام هاوڕێم هەیە و هەمیشە دڵم دەدەنەوە!، هاوڕێیەتی لەخۆشەویستی ئازاری زۆر داوم، چونکە من هاوڕێ زۆر بەترس و وردبینییەوە هەڵدەبژێرم، کەچی چەند کەسێک کە لەزەمەنێکدا پێم دەوتن هاوڕێ خیانەتی گەورەیان لێکردم، ئەوە زۆر کاریگەری نێگەتیڤی لەسەر دانام، وایلێکردم زیاتر بەترسەوە لەگەڵ دەوروبەرەکەم مامەڵە بکەم، لەگەڵ ئەوەشدا ئێستا هاوڕێی زۆر بەڕێزو خۆشەویستم هەن، کە بەهیچ شتێکیان ناگۆڕمەوە، زۆر پەیوەندیمان پتەوە، زۆر ڕێز لەیەکتری دەگرین و لەیەکتری تێدەگەین و کۆمەکی یەکدی دەکەین.

*** شیعر گێڕانەوەیەکی کورت و چڕە، چۆنە تۆ پەنات بۆ شیعر بردووە؟ مەبەستم ئەوەیە بۆ خۆت لە پەخشان و چیرۆک نەداوە؟**

– شیعر نووسین وەک تۆش هێمات پێیدا، کورت و چڕ دێت، بەڵام هەموو کات وا نییە، شیعر زۆر کەس پێی دەوێرێت و شەڕی پێدەفرۆشێ، بەڵام گرنگ ئەوەیە بیکەیتە هاوڕێی خۆت، منیش سەرەتا شەڕم پێفرۆشت و هەست دەکەم ئێستا بووینە بەهاوڕێ، هەندێکجار هەوڵم هەیە لەو بوارانەشدا، چیرۆک و پەخشانیشم هەیە، ئامادەنیم بڵاویان بکەمەوە، نامەوێت دەست بۆ هەموو شت ببەم، ئەگەر من بەتوانابم، ئەوە شیعر بەسە بۆ ئەوەی خۆمی تێدا بدۆزمەوە، خەڵکی دیکە هەیە ئەو کارە بکات، دواجار شیعریش لەگەڵ هەناسەی زۆرکەسدا نایەتەدەر، وەک چۆن باوەڕم بەوەیە، دەبێت "یەک"کەسمان خۆشبوێت، بەهەمانشێوە باوەڕم وایە دەبێت تەنها شیعرم خۆشبوێت، ئەمە ناکاتە ئەوەی ڕقم لەژانرەکانی دیکە بێت، ئاگاداری ئەوەی کە لەبواری میدیادا کار دەکەم و ئەوە پیشەکەمە.

*** گێڕانەوە لای سۆرانی مامە حەمە چۆنە؟ گێڕانەوەیەکی واقیعیە یان دارشتنەوەی واقیعە لەناو خەیاڵ و ئەندێشەدا؟**

– ئەگەر تەماشـایەکی شـیعر نووسـین بکەین، ڕەنگە بگەین بەو باوەڕەی شـیـعـرێک ئەگـەر ڕاتگرێ ولەگـەڵ خـۆیدا بتـبـات و بـەخـوێنەر بڵـێت"بوەسـتـە".. دەبێت ئیـشکردنێک بێت لەنێـو فـەنتـازیای خـەیاڵدا، ئەمـە پرسـیارێکی بەردەوامـە لەشـاعیران دەکرێت، ئیشکردن لە چیـرۆک و پەخـشـان یاخـود ڕۆمـان، زیاتر لـە وەقیـعیـدایە، هەرچەنده بـەدەر نییـە لە خـەیاڵ، بەڵام بۆ شـیـعر وای نـابینم، مـەرجـێکی بنەڕەتی شـیـعرییـەت خـەیاڵە، تۆ خـەیاڵت نـەبوو، ناتوانـی شـتـەکـان ببـینی، ناتوانی پێناسـەیـان بکەی، ئەگەر خـەیاڵت نەکردەوە ئەو بڵاوکراوەیەی بەدەستتەوەیە لەچی دروستکراوە و، چۆن خــەیاڵکردنەوە گـەیاندوویـەتی بـەوشــێـوەیە، ئەوە تۆ کەسێکی ناتوانی بیر بکەیتـەوە، بیرکـردنەوە بۆ خـۆی خەیاڵکردنەوەیەکە، خەیاڵنەکردنەوەش نەخۆشییەکە زۆر کـەس هـەیـەتی، بەگشتـی پێمـوایە شـیـعر بەبێ خـەیاڵ مـانایەکی نییـە، هـەرچـەنده باسـی واقیعیش بکات، بەڵام ئەوەیش هـەرخـەیاڵە.

*** ئایا شـیـعر لای تۆ بریتیـیـە لە زمـان و تـەکنیک و یاریکردن بە وشە؟ یان گرنگی زۆر بە چێژ دەدەیت؟**

– ناکرێت لەشـیـعـردا هیچ لـەوانە خـامۆش بـکرێت، زمـان ئەرکی بنەڕەتی شـیعر لەئەسـتۆ دەگرێت، شـیعر بەبێ زمـان ناوترێت، قــەت بینیـوتـە "لاڵ"ێک شـیــعـر بڵێت"مـەبەسـتم لەزمـانـی ناو دەم نییـە، زمـانی ئاخـافتن دەڵێم"، وەک چۆن ئـەگــەر مــرۆڤ نـەبێت ئەو زمــانەی هـەمانە بوونی نابێت، بەهەمان پێوەر ئەگەر زمان نەبێت شـیعریش نابێت، تەکنیک و ئیـقاع و یاریکردن بە وشـەو فۆرم و مۆسـیقای ناوەوە شـیعرییـەت دەبەخـشن بەهـەر دەقێک، ئەو شتـە بنەڕەتییانەش لەخزمـەتی چێژدان، من

لە تەمەنێکی بچووکدا هەستم بەشتەکان کردووە، هەستم بەمەترسییەکان و ناشرینی و ئازارەکانی ژیان کردووە

زۆربەی کارەکتەری دەقەشیعرییەکانم لەوەهەم وەهمترن، بەڵام وەهمیش هەوڵێکە بۆ دۆزینەوەی کارەکتەرێکی ڕاستەقینەی واقیعی

گرنگی زۆر بەوێنەی شیعری دەدەم، پێموایە خوێنەر دەبێت لەڕێگای ئەو وێنانەی من دەیبینم بهێنمە ناو بیرکردنەوەکانی خۆمەوە، تەماشاکردن یان خەیاڵکردنی وێنەیەکیش بۆ خۆی چێژبەخشە، بەڵام ئێستا هەندێک کەس پێیان وایە، سەردەمێکی نوێیەو دەبێت گرنگی بەشتی دیکە بدرێت، تەکنەلۆژیا وەک چۆن مرۆڤی کرد بەکۆیلەی خۆی، شیعریشی کرد بەکۆیلەی مرۆڤ، هەندێک شاعیر هەیە چێژ لەتێکستەکانیاندا نابینم، وەکو"بەختیار عەلی"ئەو پەیامێکی دیکەی پێیە لەشیعردا، نایەوێت لەڕێگای چێژبینینەوە بیگەیەنێت، هەرچەندە ناکرێت ئەوەمان لەبیربچێ، کە شیعر بۆخۆی پەیامێکی فەلسەفی و فیکربەخشیشە، ئێستا دەبێت بیر لەوە بکەیتەوە تەکنەلۆژیا مرۆڤەکانی دەستەمۆ کردووە، خۆشەویستی ئێستاش پڕ نییە لەو عیشقییەت و پاکی و عاتیفەیەی جاران تێیدا بووە، ئێستا مادە کارەکتەرێکی سەرەکییە لەپاڵ هەستە سۆزدارییەکاندا، کە ناکرێت فەرامۆشی بکەین، شیعریش پشکی خۆی لەم مەهزەلەیە بەرکەوتووە.

*** پێت وایە وەزیفەی شیعر وروژاندنی بابەتی سەردەمییە؟ یان لەزەت و جوانی بەخشین بە خوێنەرە؟**

– ئەکرێت هەردوو حاڵەتەکە لەبەرچاو بگیرێت، وەزیفەی شیعر گەیاندنی پەیامێکە، گەیاندنیش بەجێهێنانی وەزیفە، شیعر وەزیفەیەکی تری نییە وەک هەندێک باسی لێوە دەکەن، شیعر پەیامێکی سۆزداری و خەیاڵاریی و دنیای شتە نەبینراوەکانە، شیعر بۆ وەزیفەی ئەوەبێت منداڵ فێری کۆمپیوتەر بکات؟ بۆ شیعر تەوعییەی خەڵک بکات بۆ هەڵبژاردن، شیعر بۆ بەدکتۆر و ئەندازیارەکان و دوکاندارەکان بڵێت: شتەکانتان گرانە، بۆ هەرزانی ناکەن؟، وەزیفەی شیعر ئەوەنییە کە جیهانگیری هێناویە کایەوە، شیعر دەبێت جوانی و چێژ بدات بەخوێنەر، وا لە خوێنەر بکات کە تەنها شیعر ئاسودەی دەکات، ئەگەر وەزیفەی شیعر ئەوانەبێت، ئەوا خوێنەر لەtvیەوە هەموو ئەو شتانە دەبیستێتەوە، پێویسی بەوە نییە گوێ لەشیعر بگرێت، بەڵام جەنجاڵییەکانی ژیانیش زۆر لەو پێوەرانەیان شێواندووە و کەم شیعر دەتوانێت خوێنەر بەرەو جیهانێکی ئاسودەتر بەرێ.

*** شیعرەکانت (غامز) تەم و مژاوین، ئایا ئەم تەم و مژاویە لە شیعرەکانتدا گوزارشتە لە ئاڵۆزی هەست و فیکری سۆران؟ یان ئارەزوی نووسینت بە چەشنەیە؟**

– شیعر جیاوازە لەزمانی خەڵکی سادە، ئەگەر وەک خەڵک قسەمان نوسییەوە کەس ناخوێنێتەوە، دەبێت وا لەخوێنەر بکەیت وەک تۆ بەدوای مانادا بگەڕێت، ئەمەش پێویستی

بەتەمومژاوییەک هەیە، ئەگینا خوێنەر زوو لێت ماندوو دەبێت و فەرامۆشت دەکات، شیعری تەمومژاوی خوێنەر لەبەرامبەر تێفکریندا ڕادەگرێت، داوایان لێدەکات بیر بکەنەوە، داوادەکات خەیاڵبکەنەوە، شیعر جیهانێکی دیکەیە لەناو جیهاندا، دەبێت هەمووکەس بچێتە ناوییەوە، لەلایەکی دیکەوە ڕەنگە ئەو تێڕوانینانەشم هەر لەسۆنگەی بێدەنگی و کەمدوویی خۆمەوە سەرچاوە بگرن، ئەزانی! زۆر جوانە مرۆڤ هەندێک تەمومژاویی بێت، هەست دەکەی ئەو مرۆڤە دەیەوێت بەو ژیانە ناخۆشگوزەرانییەی بڵێت: من تۆم ناوێت، بیر لەشتێکی دیکە دەکەمەوە، هەندێکجار تەنها بەیەکەم بینین خەڵکانێکمان بۆ دەردەکەوێت چۆن بیردەکەنەوەو خاوەنی چی کەسایەتییەکن، ڕەنگە ئەمە ئەوەندەی پەیوەندی بەڕوونی ئەو خەڵکەوە هەبێ، پەیوەست نەبێت لەسەر زیرەکی ئێمە، من مرۆڤی تەمومژاویم خۆشدەوێ، مرۆڤێک هەست بەبێدەنگی بکات.

*** پرۆسەی نووسین لای سۆران چۆنە؟ واتە زۆر دەنووسی یان بە پێچەوانەوە؟**

– سەرەتا زۆرم دەنووسی، هەست دەکەم بۆ ئەوە بووە کە دەستم لەسەر شیعر نووسین ڕابهێنم، لەسەرەتاشدا هەر گرنگی بەچەندێتی دەدەی، وەک لەچۆنێتی، ئێستا کەم دەنووسم، زۆریش دەخوێنمەوە، بەردەوام دەخوێنمەوە، نووسینش لای من پرۆسەیەکی هێواشە، باوەڕم بە زۆر نووسین نییە، چونکە شتی دووبارەی زۆر تێدەکەوێت و فیکرەکانیش لەیەکەوە نزیک دەبن، ڕەنگە مایەی سەرسوڕمان بێت بۆت، ئەگەر بزانی لەدوای ٩ساڵ نووسین خۆم بەخاوەنی ٩شیعر نازانم!، هەست دەکەم شیعرەکانم زۆر لەوەکەمترن.

*** لەم دواییە هەندێ شیعریت وەرگێڕدرانە سەر زمانی عەربی، حەزمەکەم ئاماژەیەکی پێبدەیت.**

– لەساڵی ٢٠٠٦ەوە چەند کەسێک پێیانخۆشبوو، شیعرەکانم وەربگێڕنە سەر زمانی عەرەبی، بەڵام من گرنگیم پێنەدا، ئێستا بەلامەوە گرنگە، چەند کەسێک لە سلێمانی و هەولێر و کەرکووکیش شیعرەکانمیان وەرگێڕاوە، زۆربەیان ئاگاداری وەرگێڕانی نەبوومە، جگە لەوەی دکتۆر ئازاد عەبدلواحید کەریم، هەروەها چەند پارچە شیعرێکیشم بۆ فارسی وەرگێڕدراون، کە هاوڕێیەکی خۆم کردوونی، لەداهاتووشدا نیازم هەیە زۆربەی شیعرەکانم بۆ عەرەبی وەربگێڕم، ئەگەر وەرگێڕێکی بەتوانا هەبێت بیانکات، من ناکرێت چەند کەسێک لەبیر بکەم کە بەردەوام کۆمەکم دەکەن لەبوارەکەمدا، ڕەنگە ئەوان پێیان خۆشنەبێت ناویان بهێنم، بەڵام من ئاسودە دەبم کە ناویان بهێنم، یەکێک لەوانە لەتیف فاتیح فەرەجە، کە زۆرجار لەسەر ئیشەکانم ئامۆژگاری و ڕێنوێیم دەکات و دەبێتە شەریشمان!، لەگەڵ چەند کەسێکی دیکە کە ئەوان پێیان خۆش نییە ناویان بهێنم، نەک هەر کۆمەکی من بەڵکو کۆمەکی زۆر گەنج دەکەن.